

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

“Άλλοι ζητούν παρηγοριά μέσ’ τὸ τρελλὸ μεθύσι,
Ποιοὶ σὲ γυναῖκα ἀγκαλιά, ποιοὶ σὲ πελάγου πλάτη,
Ποιοὶ στοῦ χάσις τὰ σύννεφα, ὅπου σὲ συνεπαίρνουν,
Σὲ ἄλλαις σφαίραις μαγικαῖς, σὲ ἄλλης γῆς τὰ κάλλη,
Σ’ ἄλλους ἀρέσει τὼν χορῶν ἢ τύρβη καὶ ἡ ζάλη,
Σ’ ἄλλους ἀρέσ’ ἡ μουσικὴ, κ’ ἡ ζωγραφία σὲ ἄλλους,
Ποιοὶ θέλουν τὴν ἀνάστασι, τὴν κίνησι ἄλλοι θέλουν,
“Άλλοι ἀγαποῦν τὸ ψάρεμμα, καὶ ἄλλοι τὸ κυνήγι,
Ποιοὶ στὰ χαρτιὰ λυσσομανοῦν, τὸν πόλεμο ἄλλοι ἔχουν
Ζωὴ τους· κ’ εὐτυχία τους, σκοπὸ τους καὶ θεὸ τους,
Κι ἄλλοι τὸ χεῖμα λαχταροῦν, τὸν πῖλ λαμπρὸ μαγνήτη.

“Αὐτὸ ἐγὼ, μιὰ ἡθελῶ, μιὰ μόνη εὐτυχία,
Μιὰ δύναμι, μιὰ ἀπόλαυσι καὶ μιὰ παρηγοριά μου.
Γιὰ νὰ μπορῶ μέσ’ σ’ αὐτὸ μ’ ἄλλη ζωὴ νὰ ζήσω,
Γιὰ νὰ μπορῶ μέσ’ σ’ αὐτὸ νὰ χάνωμαι γιὰ πάντα,
Γιὰ νὰ μπορῶ νὰ λησιμονῶ καὶ νὰ ξαναγεννιέμαι,
Νὰ φεύγω ἀπ’ τὸ κουφάρι μου, νὰ φεύγω ἀπ’ τὴ ζωή μου.
Νὰ φεύγω ἀπ’ τὸν τόπο μου καὶ ἀπὸ κάθε τόπο,
Νὰ κολυμπῶ στ’ ἀθάνατα κ’ αἰώνια κύματά του,
Καὶ νὰ μπορῶ ἀδιάκοπα μέσ’ σ’ αὐτὸ νὰ εἶναι
“Ὅ, τι μὲ κάνει νὰ γελῶ, καὶ ὅ, τι νὰ πεθαίνω,
“Ὅ, τι μὲ κάνει νὰ πονῶ, καὶ ὅ, τι μ’ ἀνασταίνει,
Τοῦ νοῦ τὴν κοσμοχαλασίαν καὶ τὴ δημιουργίαν,
Τῆς νεότητος τὰ παράπονα, τὸν γηρατειῶν τῆς λύταις,
Τὸ γέλοιο τοῦ μικροῦ παιδιοῦ, τὸ δάκρυ τῆς μητέρας,
Τῆς ἐρωμένης τὸν παλμό, τοῦ νικητοῦ τὸ στόμφο,
Τῆς λύσσα τοῦ ἀδύνατου καὶ τοῦ φιλοῦ τὸν ἥχο,
Τοῦ λιονταριοῦ τὸ βρυχηθμό, τῆς θάλασσας τὸ βύγγοι
Καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ στέναγμα μέσ’ στὰ μαύρα δάση
Τῆς ἀνανήσεις τῶν παλῶν καιρῶν, τῆς προαισθήσεις
Τοῦ μέλλοντος, τοῦ πλειότερου ἁδοξή, σιχαμένη,
Μετὰ δείχνουν τὴν κακομοιριά τοῦ θλιβεροῦ παρόντος.
Τὴν εἰσὶα τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν βουνῶν τὸ ὕψος,
Καὶ τὴ γαλήνη τ’ οὐρανοῦ, τὴ λάμψι τοῦ ἡλίου,
Τοῦ ἀνεύματος τὴν ἐξέφρι καὶ τῆς ψυχῆς τὰ πάθη,
“Ὅλαις τῆς ἄγριας κραυγαῖς τοῦ σὸ σκοτάδι βγάζει
“Ὅταν μονάχη δέχεται ἡ πληγωμένη σάρκα
Καὶ ἡ καρδιὰ ἡ δύστυχῃ.—

Τῆς ἀρετῆς τὴ θλίψι,
Καὶ τῆς κακίας τὸ φρόνημα, τὸ κέντημα τῆς πείνας,
Τῆς ἐρημίας τὰ βύσσανα, τοῦ κόσμου τῆς φροντίδας,
Καὶ ὅλον τὸν ἀλαλητὸν αὐτῆς τῆς ψεύτρας πλάσης,
“Ἐρωτες, πόνοι καὶ καύμους, συμπάθειες, καταφρόνιες,
Υπνότηματα, ἀγκαλιώματα, καὶ χιγλανά, καὶ κλάμμα,
Πόθους, καὶ ἀνέψεις, κ’ ὄνειρα, κ’ ἐπιθυμίες, κ’ ἐλπίδες.
“Ὅλα ὅσα κινήσῃ μέσα μου...

Καὶ νῦν:

Τὸ τραγοῦδι!—

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Πάνος Δ. Ταγκόπουλος: ΔΡΟΣΟΣΤΑΛΙΔΕΣ.
μὲ πρόλογο τοῦ Κωστή Παλαμά. — Ἀθήνα.
Μᾶης τοῦ 1916.

“Ἐνα ταλέντο πού χαράζει. Οἱ «Πρόξες» πέρσι, καὶ
φέτος οἱ «Δροσοσταλίδες», μᾶς δείχνουν τὴν ἀνησυ-
χίαν, τὸ περπάτημα καὶ τὴν ὁρμή ἐνδὸς ἀπὸ τοὺς πῖ-
νους ἐργάτες στὰ γράμματα, πού ἐρχεται πλουτισμέ-
νος μὲ φαντασίαν πλατύχωρη, ἀφοσιωμένος λαμπρῶ
στὴν ξανθὴ Μούσα τῆς λυρικής, τὴν Πολύμνια, συγ-
τροφεμένος μὲ ὄνομα δεμένο μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς συγ-
κινητῆς μας λογοτεχνίας, καὶ στεφανωμένος μὲ τὴν ἐξ-
πνὴ μᾶς ἐπιδοκιμασίας ἀπὸ τὸν ποιητὴ Παλαμά.

“Ἄν σὲ ὅ, τι γράφτηκε ἀπὸ τοὺς νέους ποιητῆς, πού
φανήκανε καὶ ξετυλίχθηκαν τὰ τελευταῖα δέκα χρό-
νια, δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς τὸ περσότερο,
παρ’ αὐτοσχεδιάσμεν’ ἀξέπαινα καὶ δοκιμὲς ἡρωϊκῆς
γι’ ἄνοιγμα καινούργιου ὁρίζοντα στὴ νεοελληνικὴ
ποίησι, ἐρίζοντα φωτισμένου μὲ ἰδανικὸ εὐλικρίνεια
καὶ πίστιν, μὲ γνήσια τέχνη, μὲ ἀντίληψιν τοῦ «και-
ροῦ καὶ τοῦ κόπου» πού χρειάζεται, — μαζὶ τοὺς πρέ-
πει νὰ λογαριαστῇ κ’ ἡ ἐργασία τοῦ Πάνου Δ. Ταγκό-
πουλου ὅσο κι ἂ βρισκται στὰ πρῶτα τῆς βήματι.
Ποῦ ὅμως, καὶ μὲ τοῦτα, πίσω ἀφήνει καὶ ξεπερνᾷ πολ-
λοὺς ἄλλους, κι ἀκόμα ὅσο ἂν μᾶς φαίνεται ἐρημητικὴ
καὶ τραχιά, πού ὅμως μὲ τὸ τέτοιο τῆς φτερούγισμα
φέρει ὅχι μόνο ἐλπίδες, μ’ ἀπόδειξε, γιὰ δουλειὰ
συνθετικὴ καὶ γιομάτη.

“Ὁ ποιητὴς καὶ μὲ τὸ βιβλίον του τοῦτο δὲ σκύβει: τὸ
κεφάλι γιὰ ν’ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ στοχασμοὺς «ἐνδοσκοπι-
κοῦς», ἀπὸ ὄνειρα φιλοσοφικά. Μὲ τὸ μέτωπο πάντα ὑ-
ψωμένο πρὸς τὸ «γλαυκὸ οὐρανόν», μὲ τὰ μάτια καρ-
φωμένα πρὸς τὴ γύρο φύσιν, μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ δομένου,
σ’ αὐτὴν, μᾶς φέρνει: τὸ τραγοῦδι τοῦ πῖλ πολὺ σὺν αὐ-
τῇ, καὶ ἐλπίδες ἐνδὸς πουλιοῦ μὲς στὸ δάσος, παρὰ σὺν
κελάρισμα κι ἀντίφωνο βαθύς πηγῆς μὲς στὴ φεγγα-
ρόλουστη σιγαλιά. Τὸ μυστήριον τοῦ λείπει. “Ὅμως ἀν-
τίθετα τὸν ἀγκαλιάζει καὶ τὸν σημαδεύει: τὸ φῶς τὸ
περίσσιο καὶ τὸ χτυπητό, τὸ στρογγυλὸ κι ἀδρογραμ-
μένο σκῆμα, τὸ χρῶμα πού ξεχωρίζει κι ἀλαργεύει,
τὸ πάθος πού καλεῖ, μεθᾶ καὶ ταράζει, ὁ λόγος ὁ ὀρ-
θός καὶ κοφτός. Κι ἂν κάπου τὸ τραγοῦδι τοῦ τέρνε-
ται πονεμένο καὶ λυγισμένο, εἶναι γιὰ νὰ δώσῃ κατό-
πι πῖλ δυνατὴ καὶ πῖλ φανταχτερὴ τὴ λαχτάραν καὶ τὸν
πόθο τῆς ζωῆς πού μᾶς ἀγκαλιάζει, νὰ φωνάξῃ ὡς τὰ
στέρια τοῦ πόνου καὶ τῆς πληγῆς τὸ θάνατο.

“Ὁ ποιητὴς μετὰ στὴν εὐλογημένη ὥρᾳ τῆς νεότητος
πού ἀνασταίνει, αἰσιοδοχεῖ ὅλος γιὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ
ἰδανικοῦ του. “Ἔτσι τῆς ποιήσεώς του τὸ ἀντιλήρισμα
εἶναι μιὰ χαρὰ καὶ μιὰν ὁρεξιν γι’ ἀπόλαυσιν ἀπὸ ὅ, τι ἔ-
χει: μπορεῖ ν’ ἀποχτήσῃ, ἀκόμα κ’ ἔνας ἐγωϊσμὸς ἀ-